

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj - maj/svibanj 2018. godine**

Sarajevo, juli/srpanj 2018. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
<i>Kretanje industrijske proizvodnje</i>	4
<i>Maloprodaja.....</i>	5
<i>Transport.....</i>	5
<i>Tržište rada.....</i>	5
2. Javne finansije.....	7
<i>Indirektni porezi u BiH.....</i>	7
<i>Servis vanjskog duga u BiH.....</i>	9
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH.....</i>	9
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	10
<i>Cijene.....</i>	10
<i>Monetarni sektor.....</i>	11
<i>Bankarski sektor.....</i>	12
<i>Berze u BiH.....</i>	13
4. Vanjski sektor.....	15
<i>Platni bilans.....</i>	15
<i>Vanjskotrgovinska razmjena.....</i>	17
5. Strane direktne investicije.....	19

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Prema raspoloživim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine za prvi kvartal 2018. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila ekonomski rast od 2% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Ovo povećanje BDP-a predstavlja nastavak trenda ekonomskog rasta iz prethodne godine pri čemu je sezonska stopa ekonomskog rasta u K1 2018. u odnosu na K4 2017. iznosila 0,6%. Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta tokom prvog kvartala 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine vidljivo je da je rast ostvaren u okviru svih kategorija izuzev javne potrošnje. Tako je najznačajniji rast, a samim tim i doprinos ekonomskom rastu ostvaren u domenu finalne potrošnje koja je uvećana za 1,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo povećanje finalne potrošnje ostvareno je zahvaljujući povećanju potrošnje domaćinstava od 2,5%, dok je javna potrošnja u prvom kvartalu 2018. godine smanjena za 0,2%.

Pored povećanja potrošnje, u prvom kvartalu 2018. godine došlo je do značajnog povećanja investicija od preko 30% što je dodatno podstaklo ostvareni ekonomski rast u BiH. Što se tiče vanjskog sektora vrijedi istaći da je tokom posmatranog perioda zahvaljujući jačanju izvozne tražnje i povećanju poslovne aktivnosti u zemlji došlo do povećanja izvoza i uvoza, gdje su registrirane podjednake stope rasta od 12,9% odnosno 13%. Ujednačene stope rasta izvoza i uvoza su obzirom na višu osnovicu uvoza dovele do povećanja vanjskotrgovinskog deficita, tako da se može zaključiti da vanjski sektor nije značajnije doprinosio ostvarenom ekonomskom rastu u BiH u prvom kvartalu 2018. godine.

Trenutno raspoloživi kratkoročni indikatori ukazuju da je zahvaljujući povoljnim poslovnim prilikama u okruženju i jačanju domaće tražnje u BiH tokom drugog kvartala 2018. godine nastavljen trend rasta ekonomske aktivnosti. Tako je u prvih 5 mjeseci 2018. godine došlo do povećanja industrijske proizvodnje od 4,7%, koji je bio praćen povećanjem broja zaposlenih (zaključno sa aprilom), kao i izvoza i uvoza roba po dvocifrenim stopama rasta. Porast broja zaposlenih uz blagi rast plata, kao i realno povećanje prometa u maloprodaji od oko 7% i povećanje neto prihoda od PDV-a od 7,1% ukazuju na rast privatne potrošnje koja ima najvišio udio u strukturi BDP-a. S druge strane, iako pokazatelji iz bankarskog sektora koji ukazuju na ujednačen rast kredita sektorima stanovništva i preduzeća od oko 7% nisu dovoljni kako bi se sa sigurnošću vršila procjena kretanja investicija, oni na neki način ukazuju da je trend rasta ekonomske aktivnosti u zemlji nastavljen.

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci“, 06.07.2018. godine

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

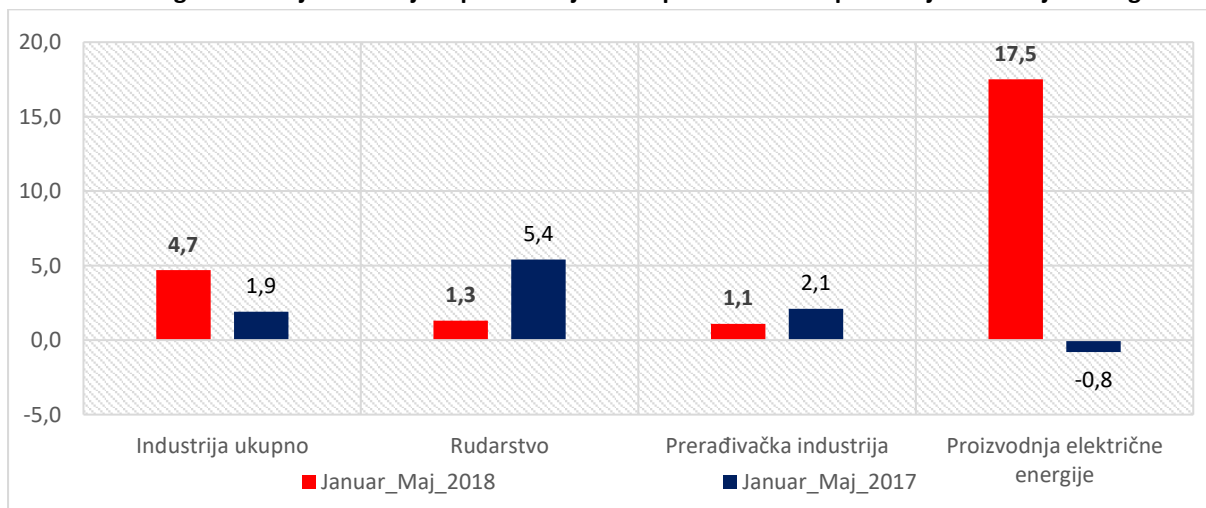
Tokom maja 2018. godine u Bosni i Hercegovini došlo je do povećanja fizičkog obima industrijske proizvodnje pri čemu je sezonska stopa rasta u odnosu na prethodni mjesec iznosila 1,4%. Ovo povećanje omogućilo je nastavak trenda rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje sa početka godine, tako je ukupni rast u periodu januar-maj 2018. godine iznosio 4,7% u odnosu na isti period prethodne godine.²

Sektorski posmatrano, tokom posmatranog perioda najznačajniji doprinos rastu industrijske proizvodnje ostvaren je usljed povećanja proizvodnje u sektoru za proizvodnju električne energije u okviru kojeg je zabilježeno značajno povećanje proizvodnje od 17,5%. S druge strane, povećanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije i rudarstva su iznosila 1,1% i 1,3% tako da doprinos ovih sektora nije bio toliko izražen.

Ako se detaljnije posmatra struktura proizvodnje električne energije u BiH vidljivo je da je najznačajnije povećanje ostvareno u okviru hidroelektrana gdje je proizvodnja udvostručena, dok je proizvodnja u termoelektranama smanjena za oko 10% u odnosu na prvih 5 mjeseci prethodne godine.³

S druge strane, iako ima znatno viši nivo učešća u strukturi ukupne industrijske proizvodnje u BiH čini se da doprinos rastu prerađivačke industrije tokom posmatranog perioda nije bio na očekivanom nivou. Posmatrano po granama, povećanja proizvodnje su registrirana u okviru proizvodnje koksa, naftnih derivata i papira preko 25%, zatim mašina i uređaja oko 20%, farmaceutskih preparata 12,3%, te nemetalnih proizvoda (građevinski materijala) i namještaja od oko 5%. Pored povećanja u okviru ovih industrijskih grana, smanjenja proizvodnje su registrirana u okviru pojedinih grana koje imaju visok nivo učešća u okviru bh. industrije kao što su prehrambena industrija 1,5%, hemijska industrija 8,6%, drvna industrija (osim namještaja) oko 10%, te gotovih metalnih proizvoda 7,7%, dok je proizvodnja baznih metala stagnirala u odnosu na isti period prethodne godine. U okviru sektora rudarstvo u periodu januar-maj 2018. godine proizvodnja je blago povećana za 1,3% u odnosu na isti period prethodne godine što je ponajviše posljedica povećanja proizvodnje uglja i lignita.

Grafikon 1: Pregled kretanja industrijske proizvodnje u BiH po sektorima u periodu januar-maj 2018. godine

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

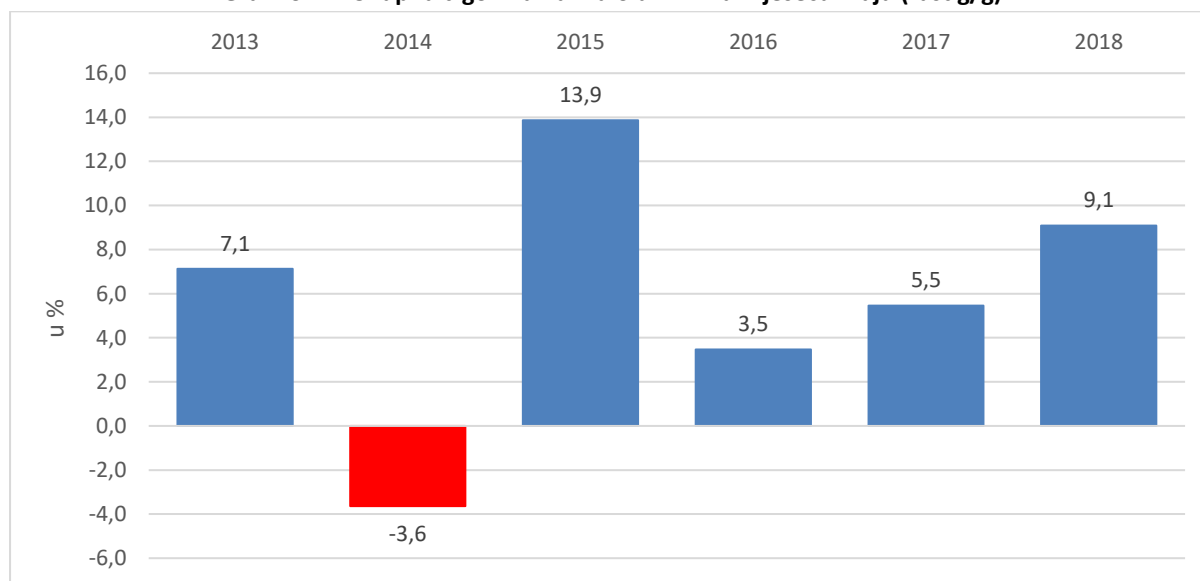
²Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za maj 2018. godine-prethodni podaci“, 25.06.2018. godine.

³NOSBiH, Izvještaj o tokovima električne energije na prijenosnoj mreži u BiH za maj 2018. godine, Sarajevo 15.06.2018.

Maloprodaja

Prema raspoloživim podacima za mjesec maj 2018. godine ukupna trgovina na malo je zabilježila realni rast prometa od 9,1% (V 2018/V 2017)⁴. Do ovog rasta je došlo usljed realnog povećanja trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima od 6,4%, zatim povećanja prometa u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. za 10,9%. Pored ovih kategorija do porasta u posmatranom periodu je došlo i u trgovini na malo informacijsko komunikacijskom opremom u s.p. od 11,2%, trgovini na malo ostalom opremom za domaćinstvo u s.p. od 9,5%, trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u s.p. od 28%, trgovini na malo ostalom robom u s.p. od 12,4%, trgovini na malo na štandovima i tržnicama od 24,1% te do blagog rasta u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica od 0,2%.

Grafikon 2: Ukupna trgovina na malo u BiH – u mjesecu maju (rast g/g)

Izvor: BHAS

Pored gore navedenih, došlo je i do rasta u prometa u trgovini na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. za 22,6%, trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. za 18%, do rasta prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima u s.p. od 6,8%, trgovini na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p. od 11,2% te do znatnog porasta prometa na malo sportskom opremom, igrama i igračkama u s.p. od 42,6% (V 2018/V 2017).

Transport

Zvanični podaci za prvi kvartal 2018. godine ukazuju na porast cestovnog prevoza roba od 4,7% u odnosu na isti period prošle godine. U isto vrijeme broj prevezenih putnika u cestovnom prevozu je zabilježio smanjenje od 8,6%, kao i prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu koji je ostvario smanjenje od 1,8%. Kada se posmatra promet roba i putnika u željezničkom saobraćaju zabilježen je porast opsega prevezene robe od 5,6% kao i porast prevezenih putnika od 22,8%. Kod avio saobraćaja je također došlo do porasta prevezenih putnika u prvom kvartalu 2018. godine za 29,9% u odnosu na isti period prošle godine.

Kod prometa transporta i skladištenja u BiH je zabilježen nominalni rast od 7,7% (Q1 2018/Q1 2017). Sve djelatnosti u okviru prometa i skladištenja su zabilježile pozitivne stope nominalnog rasta, pa je tako u oblasti kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta ostvaren rast od 8,4% , u području

⁴ Izvor podataka: BHAS

skladištenja i pomoćnih djelatnosti u prevozu porast od 8,3, te rast kod poštanskih i kurirskih djelatnosti od 2,4%.

Tržište rada

Broj zaposlenih lica u BiH se nastavio uvećavati. Ukupan broj zaposlenih lica u BiH u aprilu 2018. godine iznosio je 796 hiljada i veći je za 2,1% u odnosu na april 2017. godine.⁵ Iako je u velikom broju djelatnosti broj zaposlenih lica uvećan, najznačajniji doprinos rastu broja zaposlenih bio je u djelatnostima industrijske proizvodnje, trgovine i pojedinih uslužnih djelatnosti. U području djelatnosti prerađivačke industrije broj zaposlenih lica u aprilu 2018. godine je uvećan za 6,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala broj zaposlenih je uvećan za 3,8%. Pored toga, rast broja zaposlenih lica u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane u posmatranom mjesecu uvećan je za 7,5% g/g.

Anketna stopa nezaposlenosti u BiH za 2018. godinu nije bila objavljena u periodu izrade Informacije. Ukupan broj registrovanih nezaposlenih lica u BiH u maju 2018. godine iznosio je 450,1 hiljada i manji je za 7,7% u odnosu na maj prethodne godine što je uticalo na smanjenje stope registrovane nezaposlenosti.

Tabela 1: Broj zaposlenih (nova metodologija)⁶ i registrovanih nezaposlenih lica u BiH

	Broj zaposlenih lica u BiH	Broj registrovanih nezaposlenih lica u BiH	Stopa rasta broja zaposlenih lica g/g	Stopa rasta broja registrovanih nezaposlenih lica g/g
01-2017	767.074	511.571	-	-5,1%
02-2017	766.799	509.907	-	-5,0%
03-2017	773.053	501.522	-	-5,4%
04-2017	779.342	495.405	-	-5,5%
05-2017	783.585	487.426	-	-6,1%
06-2017	786.399	485.888	-	-6,2%
07-2017	787.933	486.309	-	-6,5%
08-2017	785.582	485.088	-	-6,8%
09-2017	792.779	480.379	-	-6,7%
10-2017	793.470	478.191	-	-6,7%
11-2017	795.055	475.549	-	-7,0%
12-2017	792.601	475.084	-	-6,9%
01-2018	790.943	475.541	3,1%	-7,0%
02-2018	791.397	472.957	3,2%	-7,2%
03-2018	794.505	466.330	2,8%	-7,0%
04-2018	795.987	458.355	2,1%	-7,5%
05-2018	-	450.067	-	-7,7%

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

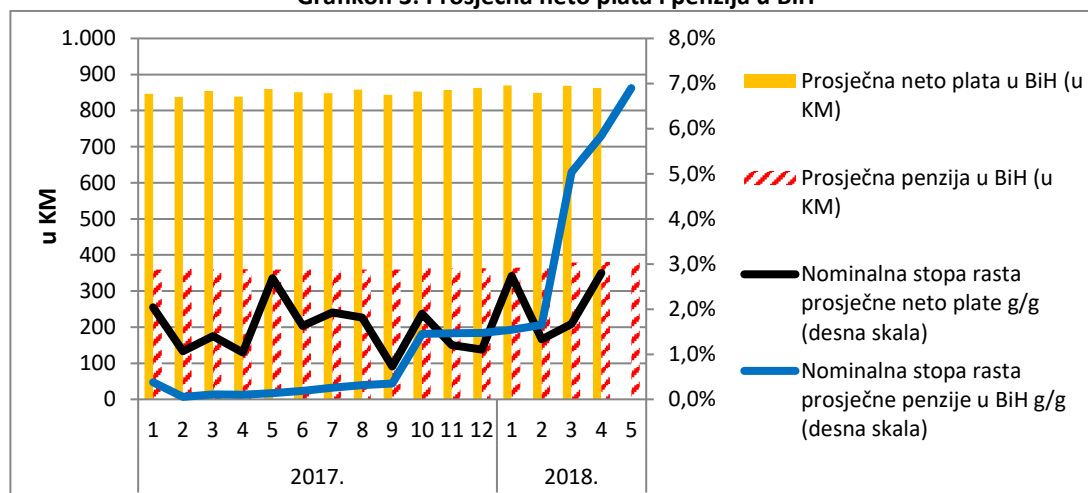
⁵ Podatak o broju zaposlenih lica u BiH za maj 2018. godine nije bio na raspolaganju u periodu pripreme Informacije.

⁶ Podaci o ukupnom broju zaposlenih u BiH su obračunati retroaktivno za 2017. godinu. Time je prekinuta serija podataka o zaposlenima u BiH, kao i uporedivost sa prethodno objavljenim mjesečnim i godišnjim podacima o broju zaposlenih u BiH. Ukupan broj zaposlenih u BiH je podatak agregiran na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka iz Federacije BiH, Republike Srpske i podružnice Agencije za statistiku BiH u Brčko distriktu BiH. Podaci o ukupnom broju zaposlenih osoba u Federaciji BiH (pravne osobe i obrt i srodne djelatnosti) dobijeni su obradom podataka koji su preuzeti iz administrativnog izvora, Porezne uprave Federacije BiH. Podaci o zaposlenima u Republici Srpskoj dobijaju se na osnovu polugodišnjeg statističkog istraživanja o zaposlenima i plaćama zaposlenih, stanje na dan 31. mart i 30. septembar. Izvor podataka o preduzetnicima i zaposlenima kod njih je Porezna uprava Republike Srpske. Podaci o zaposlenima u pravnim osobama u Brčko distriktu BiH se prikupljaju putem mjesečnog statističkog istraživanja o zaposlenima i plaći. Za javnu upravu, obrazovanje i zdravstvo vrši se potpuni obuhvat. Za subjekte koji se ne prate Mjesečnim istraživanjem o zaposlenima i plaći, jedanput godišnje se vrši imputacija na mjesečnom nivou iz podataka završnih računa. Podaci o broju samostalnih preduzetnika se procjenjuju na osnovu administrativnog registra, a podaci o broju zaposlenih kod njih se preuzimaju od Fonda zdravstvenog osiguranja. Izvor: BHAS, Saopštenje, zaposleni po djelatnostima u martu 2018. godine.

U aprilu 2018. godine prosječna neto plata u BiH nominalno je uvećana za 2,8% u odnosu na april 2017. godine i iznosila je 863 KM.⁷ Iako je u velikom broju djelatnosti ostvaren rast neto plata (g/g) najveće nominalne stope rasta neto plate bile su u područjima administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (7,1% g/g), djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (7% g/g).

Ukupan broj penzionera u BiH u maju 2018. godine iznosio je 671,4 hiljada i veći je za 0,8% u odnosu na isti mjesec 2017. godine.⁸ Prosječna penzija u BiH u maju 2018. godine iznosila je 384,8 KM i veća je za 6,9% u odnosu na maj 2017. godine.⁹ Penzije u oba bh. entiteta su uvećane u 2018. godini, što je uticalo na rast prosječne penzije.¹⁰ Na taj način iznos najniže penzije je takođe uvećan u odnosu na prethodnu godinu. UFBiH najniža penzija u maju 2018. godine iznosi 348,1 KM, a u RS 183,3 KM.

Grafikon 3: Prosječna neto plata i penzija u BiH

Izvor: BHAS, entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

U periodu januar - maj 2018. godine ukupno je naplaćeno za 7,7% više javnih prihoda u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno oko 6,1 milijardu KM. U strukturi javnih prihoda 51,6% se odnosi na prihode koje su prikupile entitetske poreske uprave, a 48,4% UIO BiH.

Indirektni porezi u BiH

Naplaćeni prihodi. Za prvih pet mjeseci posmatrane godine, UIO je ukupno naplatila oko 2,9 milijardi KM bruto prihoda od indirektnih poreza. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, naplaćeni bruto prihodi bilježe povećanje od 9,3%. U istom periodu, povrati sa JR UIO su rasli stopom od 9,9%. Iako su povrati ostvarili pozitivnu stopu rasta, za prvih pet mjeseci, tekuće godine, to nije bitnije uticalo na neto prihode. Tako su neto prihodi rasli stopom od 9,1%, čime su dostigli iznos od oko 2,4 milijarde

⁷ Podatak o prosječnoj neto plati u BiH za maj 2018. godine nije bio na raspolaganju u periodu pripreme Informacije.

⁸ Broj penzionera u BiH predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Zavoda za MIO/PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta (u BiH i izvan BiH).

⁹ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera.

¹⁰ Na temelju Zakona o MIO/PIO, Vlada FBiH donijela je odluku o vanrednom usklađivanju najnižih penzija odnosno povećanju od 3,1%, koliko iznosi stopa rasta realnog bruto domaćeg proizvoda (BDP-a). Time je prosječna penzija u maju 2018. godine uvećana kao i najniža penzija u FBiH. Pored povećanja penzija za mjesec maj, korisnicima penzija ostvarenih prema Zakonu o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca domovinskog rata isplatit će se i razlika za januar, februar, mart i april. Izvor, Novosti, Isplata penzija za maj, www.fzmiopio.ba. U Republici Srpskoj penzije svim korisnicima prava počev od 01.04.2018. godine vanredno su usklađene i uvećane za 2%. Izvor: Vijesti, Penzije za april, www.fondpiors.org.

KM. Sve kategorije neto prihoda dale su pozitivan doprinos rastu ukupnih neto prihoda, a najveći prihodi od PDV (4,5 p.p.) i prihodi od putarina (3,7 p.p.).

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2018	jan-maj 2017	jan-maj 2018	mar 2017	apr 2017	maj 2017
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	5,7	9,3	4,4	3,3	12,6
Povrati	18,8	17,3	9,9	11,2	11,5	10,4
Neto prihodi - prikupljeno	81,2	3,3	9,1	2,9	1,6	13,2
PDV	49,9	4,0	7,1	3,2	2,0	8,9
Carine	3,8	10,9	8,0	0,6	15,6	3,0
Akcize	19,5	0,3	2,6	-11,3	-9,1	6,0
Putarine	7,5	6,9	58,3	51,0	65,6	80,7
Ostali prihodi	0,3	-2,9	3,8	-2,0	2,0	0,7
Neusklađeni prihodi	0,3	-22,4	-15,2	...	-98,1	...
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	5,7	9,6	3,9	5,4	12,7
Minimalne rezerve	21,9	17,8	26,0	35,4	34,7	42,5
Budžeti	78,1	3,2	5,7	-3,2	-1,0	5,5
Servisiranje vanjskog duga	12,2	41,4	11,6	29,6	4,3	3,7
FBiH	8,0	41,5	10,7	22,9	10,4	2,6
RS	4,1	40,6	12,3	38,5	-6,8	6,9
BD	0,1	30,6	81,0	158,7	0,0	0,0
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	66,0	-1,4	4,7	-11,0	-2,0	5,8
Institucije BiH	10,4	-0,2	0,0	-4,3	5,0	0,0
FBiH	35,5	-1,3	6,7	-9,6	-3,8	8,2
RS	17,7	-2,9	3,6	-18,1	-2,5	4,2
BD	2,3	-3,2	5,9	-12,2	-0,7	8,0

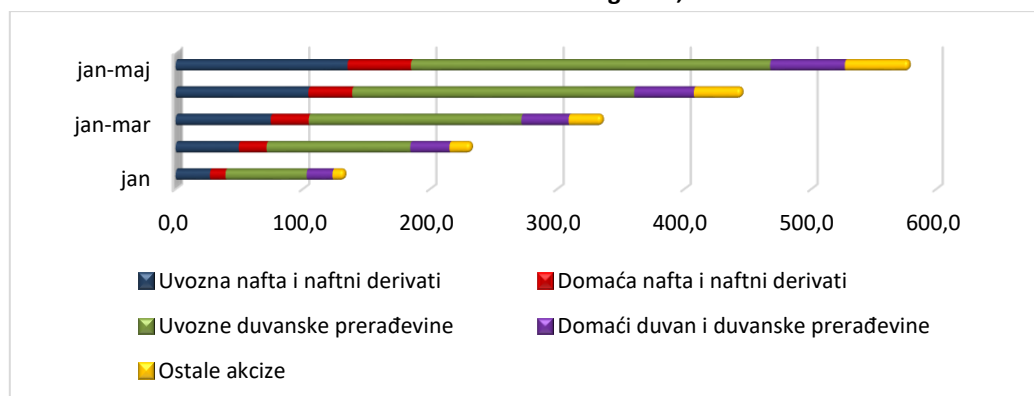
Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

Porez na dodatu vrijednost. Prihodi od PDV i dalje čine najznačajniju kategoriju prihoda od indirektnih poreza (68%). U prvih pet mjeseci tekuće godine, po osnovu PDV prikupljeno je oko 1,5 milijardu KM neto prihoda, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine više za 7,1%.

PDV prihodi, a prema poreskoj prijavi, su iznosili oko 1,4 milijardi KM i viši su za 5,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Prihodi ostvareni uvozom roba i usluga, a posmatrano prema poreskoj prijavi, su ostvarili rast od 9,7% g/g, dok su prihodi iz domaćeg prometa roba i usluga nastavili da se smanjuju. Tako je, na kraju posmatrnog perioda, smanjenje iznosilo oko 20,6% g/g.

Akcize. Druga, po značaju kategorija bruto(neto) prihoda od indirektnih poreza, jesu prihodi od akciza (20%). Tokom prvih pet mjeseci tekuće godine, po osnovu akciza, ukupno je naplaćeno oko 573 miliona KM neto prihoda, što predstavlja povećanje od svega 2,6% g/g. Na rast prihoda od akciza, naravno, odrazio se rast prihoda od uvoznih akciza, koji su rali stopom od 11,7% g/g, a doprinijeli su rastu sa 8,5 p.p.. Negativnu stopu rasta i kao i negativan doprinos rastu dali su prihodi od domaćih akciza. Prihodi od akciza po osnovnim kategorijama proizvoda prikazani su na grafikonu ispod.

Grafikon 4: Prihodi od akciza u 2018. godini, u milionima KM

Izvor: UIO BiH

Putarine. Po osnovu putarina, za prvih pet mjeseci 2018. godine, ukupno je naplaćeno oko 220 miliona KM.

Carine. U periodu januar-maj 2018. godine, po osnovu carina ukupno je prikupljeno oko 113 miliona KM.

Raspoređeni prihodi. Nakon izdvojenih novčanih sredstava za minimalne rezerve (povrate sa JR UIO), za raspodjelu krajnjim korisnicima ostalo je oko 2,3 milijarde KM (ili 78,1% ukupno raspoloživih sredstava). Od tog iznosa, za servisiranje vanjskog duga, u posmatranom periodu, raspoređeno je oko 11,6% više sredstava nego u istom periodu prethodne godine, odnosno oko 357 miliona KM. Za finansiranje budžetske potrošnje, raspodjeljeno je, među korisnicima, oko 1,9 milijardi KM.

Servis vanjskog duga

Sredstva doznačena od strane UIO BiH, namjenjena za servisiranje obaveza vanjskog duga, u posmatranom periodu veća su za 11,6% g/g, što ukazuje na porast istih. Prema podacima CB BiH, u periodu januar-maj 2018. ukupno je servisirano oko 337 miliona KM, što predstavlja povećanje od 15%, u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Sa petim mjesecom posmatrane godine, ukupno je servisirano oko 33,3% ukupno planiranih obaveza. Od ovog iznosa 85% se odnosi na servisiranje glavnice vanjskog duga, a preostalih 25% na servisiranje kamata, provizija i drugih troškova servisiranja.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

Entitetske poreske uprave za prvih pet mjeseci ukupno su prikupile oko 3,1 milijardu KM prihoda, što je za 6,3% više nego u istom periodu prethodne godine. Sve kategorije prihoda su ostvarile rast, što se može vidjeti iz tabele ispod. Međutim, ako se poreske uprave posmatraju pojedinačno, uočava se smanjenje prihoda od doprinosa u nadležnosti PU RS.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-maj			RS jan-maj			BiH jan-maj		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2017	2018		2017	2018		2017	2018	
Direktni porezi	416,7	457,5	9,8	212,6	243,5	14,5	629,3	701,0	11,4
Porez na dohodak	165,9	183,3	10,5	95,7	103,4	8,1	261,6	286,7	9,6
Porez na dobit	175,4	197,3	12,5	106,3	125,0	17,5	281,7	322,3	14,4
Porezi građana	74,8	76,4	2,1	10,6	15,1	42,4	85,3	91,4	7,1
Ostali porezi	0,7	0,6	-13,3	0,0	0,0	0,0	0,7	0,6	-13,3
Takse, kazne i naknade	299,1	306,7	2,5	164,6	166,2	1,0	463,8	473,0	2,0
Doprinosi	1.284,5	1.372,7	6,9	572,1	589,6	3,1	1.856,6	1.962,3	5,7
PIO	712,2	762,1	7,0	315,6	334,7	6,0	1.027,8	1.096,8	6,7
Zdravstvo	513,7	547,0	6,5	214,0	210,7	-1,5	727,6	757,7	4,1
Nezaposleni	58,7	63,6	8,4	16,1	13,8	-14,7	74,8	77,4	3,4
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	24,2	28,3	16,9	24,2	28,3	16,9
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,1	2,2	0,7	2,1	2,2	0,7
UKUPNO	2.000,3	1.718,1	6,8	949,3	999,3	5,3	2.949,6	3.136,3	6,3

Izvor: PU RS i PU FBiH

Doprinosi. Prihodi od doprinosa su najznačajnija kategorija prihoda. Po osnovu isith, za prvih pet mjeseci je ukupno prikupljeno nešto manje od 2 milijarde KM, što predstavlja povećanje od 5,7% g/g. Najveća kategorija jesu doprinosi za PIO, koji rasli stopom od 6,7%. Doprinosi za zdravstveno osiguranje i doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti u RS su smanjeni, ali je zahvaljujući rastu ostvarenom u FBiH, na nivou BiH ostvaren rast, ali sa nižim stopama od onih u FBiH.

Direktni porezi. Direktni porezi u periodu januar-maj bilježe povećanje od 11,4% g/g. Najznačajnija kategorija i dalje jeste porez na dobit. U okviru ove vrste poreza, najveći rast su ostvarili prihodi od poreza na dobit pravnih lica i poreza na dobit banaka. Druga, po značaju, kategorija direktnih poreza jesu prihodi od poreza na dohodak, koji su rasli stopom 9,6%. Na rast ove kategorije prihoda uticala je povećana naplata prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica od nesamostalnih djelatnosti, porez na prihode od samostalnih djelatnosti i porez na prihode od kapitala.

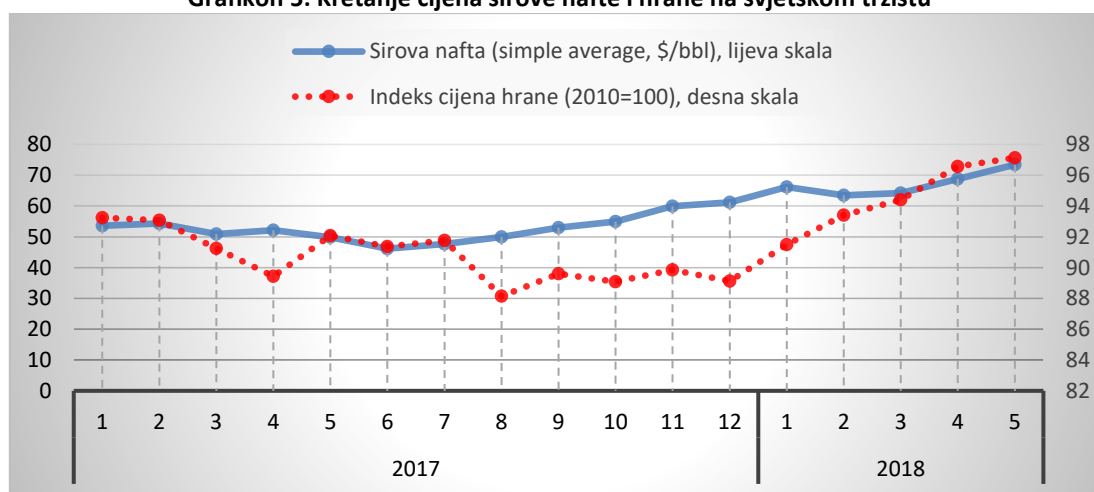
Ostali prihodi. Nakon par mjeseci (perioda), kada su ostali prihodi bilježili smanjenje, tokom posmatranog perioda, ova kategorija ponovo bilježi pozitivnu stopu rasta. Na kraju posmatranog perioda, po ovom osnovu ukupno je prikupljeno oko 473 miliona KM prihoda, što je za 2,0% više nego u istom periodu prethodne godine.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata u maju 2018. godine iznosila je 73,4 \$/barelu i veća je za 47,2% u odnosu na isti mjesec 2017. godine. Takođe, cijena sirove nafte bila je veća i u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine (grafikon ispod). Uz rast cijena nafte primjetno je i uvećanje cijena hrane na svjetskom tržištu, ali po nešto sporijoj godišnjoj stopi. Indeks hrane na svjetskom tržištu u maju 2018. godine uvećan je za 5,5% u odnosu na isti mjesec 2017. godine ali i u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine.

Grafikon 5: Kretanje cijena sirove nafte i hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

U BiH je u maju 2018. godine zabilježen rast ukupnog nivoa cijena od 1,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. U periodu I-V 2018/I-V 2017. godine u BiH je registrovana inflacija od 0,9%.¹¹ Iako je u većini odjeljaka CPI indeksa zabilježen rast cijena, najveći rast cijena u BiH u periodu I-V 2018/I-V 2017. godine bio je u odjeljcima alkoholnih pića i duvana (7,3%) i prevoza (5,3%). Pregled kretanja indeksa potrošačkih cijena u ostalim odjeljcima predstavljen je u tabeli ispod. Harmonizacija akcizne politike u BiH sa politikom akciza na cigarete u Evropskoj uniji, ali i poskupljenje određenih vrsta cigareta (kao rezultat poslovne politike proizvođača) uticali su na rast cijena u odjeljku

¹¹ Indeks potrošačkih cijena u BiH izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju u 2018. godini čini 615 proizvoda. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u BiH od januara 2018. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava za 2015. godinu (referentna baza za izračunavanje indeksa je 2015. godina). Ponderi se svake godine koriguju s kretanjem cijena u prethodnoj godini. Izvor: BHAS.

alkoholnih pića i duvana.¹² U BiH je takođe u 2018. godini došlo do rasta cijena u odjeljku prevoza zbog poskupljenja tečnih goriva pod uticajem rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, ali i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini.

Tabela 4: Indeks potrošačkih cijena u BiH

	I 2018 I 2017	II 2018 II 2017	III 2018 III 2017	IV 2018 IV 2017	V 2018 V 2017	I-V 2018 I-V 2017
00 Ukupan indeks	100,3	100,9	101,1	101,0	101,3	100,9
01 Hrana i bezalkoholna pića	101,0	100,6	101,3	101,1	100,9	101,0
02 Alkoholna pića i duvan	106,3	106,5	107,9	107,9	108,1	107,3
03 Odjeća i obuća	91,7	91,0	89,9	88,9	89,4	90,2
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	101,8	102,5	102,2	101,8	101,7	102,0
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	98,9	99,1	98,8	99,4	99,0	99,0
06 Zdravstvo	101,2	101,2	101,2	101,3	101,7	101,3
07 Prevoz	100,9	105,7	105,6	106,3	108,3	105,3
08 Komunikacije	96,9	97,0	97,1	97,0	99,7	97,5
09 Rekreacija i kultura	100,5	100,7	100,9	101,2	101,3	100,9
10 Obrazovanje	100,0	100,0	100,0	99,9	99,9	100,0
11 Restorani i hoteli	100,1	100,3	100,2	100,2	100,5	100,3
12 Ostala dobra i usluge	99,5	100,3	100,0	100,6	99,7	100,0

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Na kraju maja 2018. godine ukupna novčana masa (M2) uvećana je za 9,5% u odnosu na maj 2017. godine i iznosi 22,8 mlrd. KM. Iako su sve komponente novčane mase uvećane u posmatranom periodu najznačajniji doprinos rasti M2 dale su komponente transakcijskog novca (M1) - prenosivi depoziti u domaćoj valuti (6 p.p.) sa stopom rasta od 20,2% g/g, i gotovina izvan banaka (1,3 p.p.) sa stopom rasta od 7,8% g/g. Iako su prenosivi depoziti u stranoj valuti, kao komponenta kvazi novca (QM), takođe imali nešto bržu stopu rasta (tabela ispod), njihov doprinos rasti bio je manji (0,9 p.p.) zbog manjeg udjela u M2.

Tabela 5: Kretanje novčane mase u maju 2018. godine

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	M1	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	QM	M2
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	3.680,4	7.423,1	11.103,6	4.129,9	1.912,5	5.681,0	11.723,5	22.827,1
Stopa rasta g/g	7,8%	20,2%	15,8%	3,2%	11,3%	2,6%	4,1%	9,5%

Izvor: CBBiH

Rezervni novac (M0) na kraju maja 2018. godine iznosio je 9,6 mlrd. KM i veći je za 17% u odnosu na maj 2017. godine. Sve komponente rezervnog novca u maju 2018. godine su uvećane u odnosu na isti mjesec prethodne godine (tabela ispod), ali su najznačajniji doprinos rasti M0 dali depoziti banaka kod monetarnih vlasti (12,9 p.p.) uz stopu rasta od 26,3% g/g. Potom slijedi gotovina izvan monetarnih vlasti (3,9 p.p.). Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti, kao komponenta M0, imali su najbržu stopu rasta (35,5% g/g), ali je njihov doprinos rasti M0 bio mali zbog malog učešća.

¹² Detaljnije u prethodnim Informacijama iz 2018. godine.

Tabela 6: Kretanje rezervnog novca u maju 2018. godine

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	4.452,1	5.077,4	97,8	9.627,3
Stopa rasta g/g	7,7%	26,3%	35,5%	17,0%

Izvor: CBBiH

Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH u maju 2018. godine iznosio je 5,2 mlrd. KM i veći je za 28,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Veći dio prosječnog salda računa obaveznih rezervi pripada višku iznad obaveznih rezervi (55,5%), dok se ostatak odnosi na prosječne obavezne rezerve (44,5%). Prosječne obavezne rezerve uvećane su za 10,7% g/g i iznose 2,3 mlrd. KM, a višak iznad obaveznih rezervi je uvećan za 47% g/g i iznosi 2,9 mlrd. KM. Stopa obavezne rezerve u maju 2018. godine nije se mijenjala i iznosi 10%.

Tabela 7: Prosječne obavezne rezerve u maju 2018. godine

Opis	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obavezne rezerve	Prosječna stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	23.098,3	2.309,8	5.184,9	2.875,0	10,0%	22,4%
Stopa rasta g/g	10,7%	10,7%	28,3%	47,0%	-	-

Izvor: CBBiH

U maju 2018. godine bruto devizne rezerve su iznosile 11 mlrd. KM i veće su za 16,7% u odnosu na isti mjesec 2017. godine. Rast bruto deviznih rezervi u posmatranom mjesecu podstaknut je uvećanjem investicija u vrijednosne papire i strane valute u trezoru CBBiH jer su ostale komponente bruto deviznih rezervi smanjene u poređenju g/g (tabela ispod). U strukturi bruto deviznih rezervi i dalje dominiraju investicije u vrijednosne papire (74%) i depoziti kod nerezidentnih banaka (21,8%).

Tabela 8: Stanje bruto deviznih rezervi u maju 2018. godine

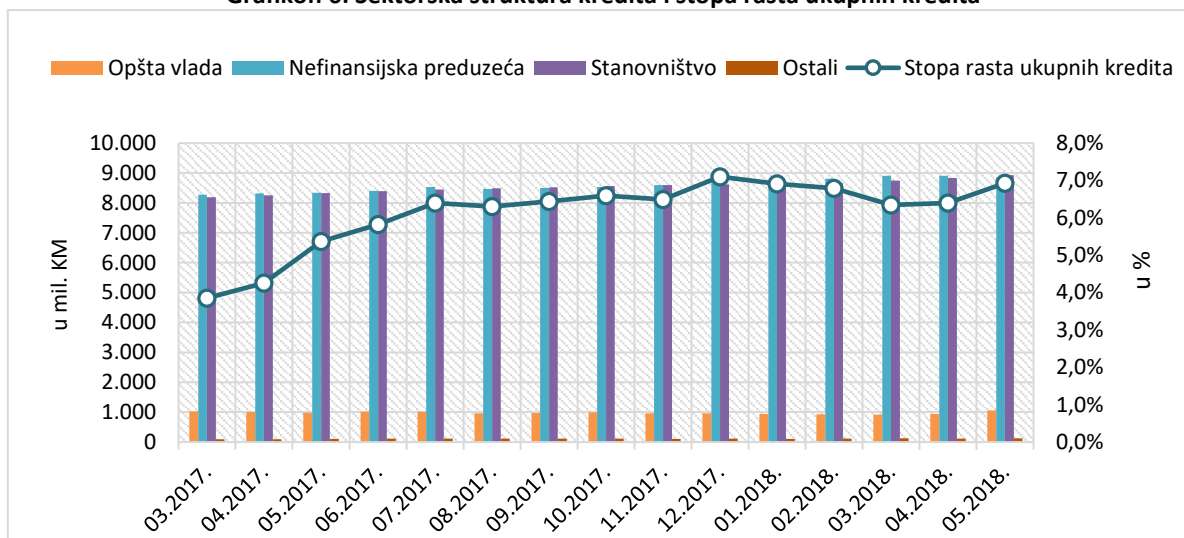
Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7=1+...+6
Stanje u mil. KM	208,5	2,0	245,7	2.392,8	0,0	8.129,8	10.978,9
Stopa rasta g/g	-2,2%	-20,8%	15,4%	-7,8%	-	27,3%	16,7%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

U mjesecu maju 2018. godine ukupan iznos kredita je dostigao 18,98 mlrd. KM uz rast po stopi 6,9% g/g. Krediti stanovništvu su dostigli 8,9 mlrd. KM uz stopu rasta 7,1% g/g sa najvećim učešćem od 47%. Drugi po veličini sa učešćem od 46,7% su krediti nefinansijskim preduzećima koji su u maju dostigli 8,9 mlrd. KM uz stopu rasta 6,4% g/g.

Grafikon 6: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

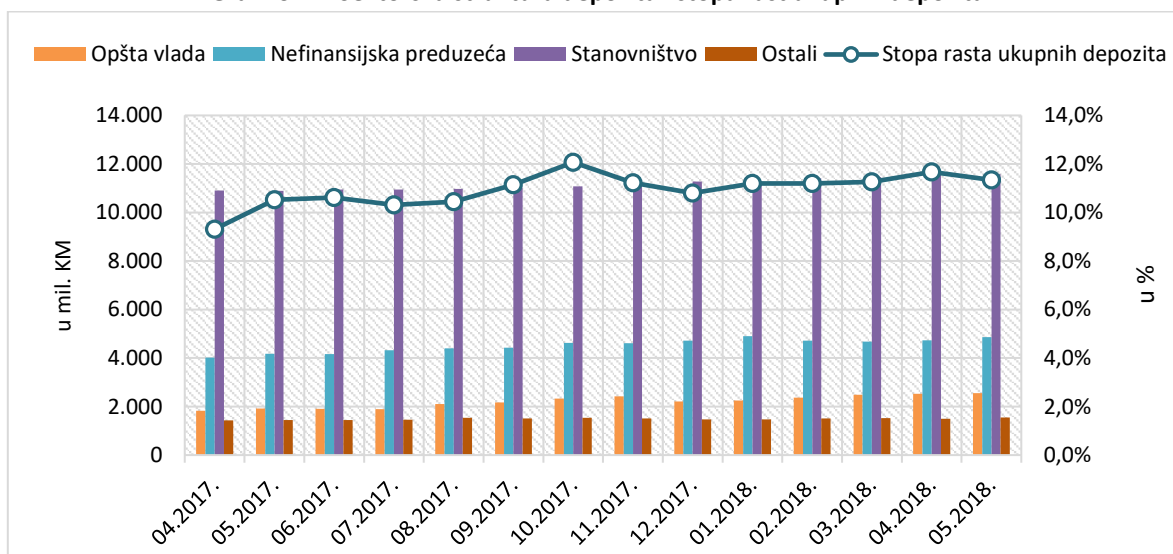

Izvor: CBBiH

Depoziti na kraju mjeseca maja 2018. godine su iznosili 20,5 milijardi KM uz stopu rasta od 11,3% g/g. Depoziti stanovništvu su imali najveće učešće (56,4%) i dostigli su iznos od 11,6 milijardi uz stopu rasta 6,3% g/g.

Drugi po veličini su bili depoziti nefinansijskih preduzeća sa 4,9 milijardi KM uz učešće od 23,7% i stopom rasta od 16,2% g/g. Depoziti opšte vlade su iznosili 2,6 milijardi uz stopu rasta 33,1% g/g i učešće 12,4%.

Grafikon 7: Sektorska struktura depozita i stopa rast ukupnih depozita

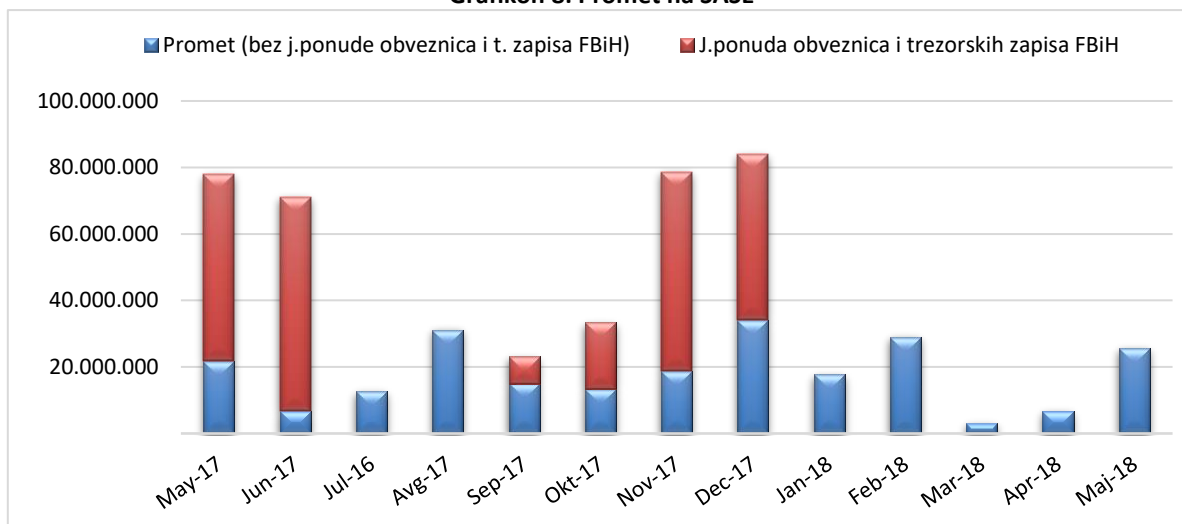

Izvor: CBBiH

Berze u BiH

U maju 2018. godine ukupan promet na SASE je iznosio 25,6 mil. KM i manji je 79,8% g/g. Nije bilo javne emisije obveznica i trezorskih zapisa Federacije BiH u ovom mjesecu. Učešće SASE u ukupnom prometu u BiH u mjesecu martu je iznosilo 81%.

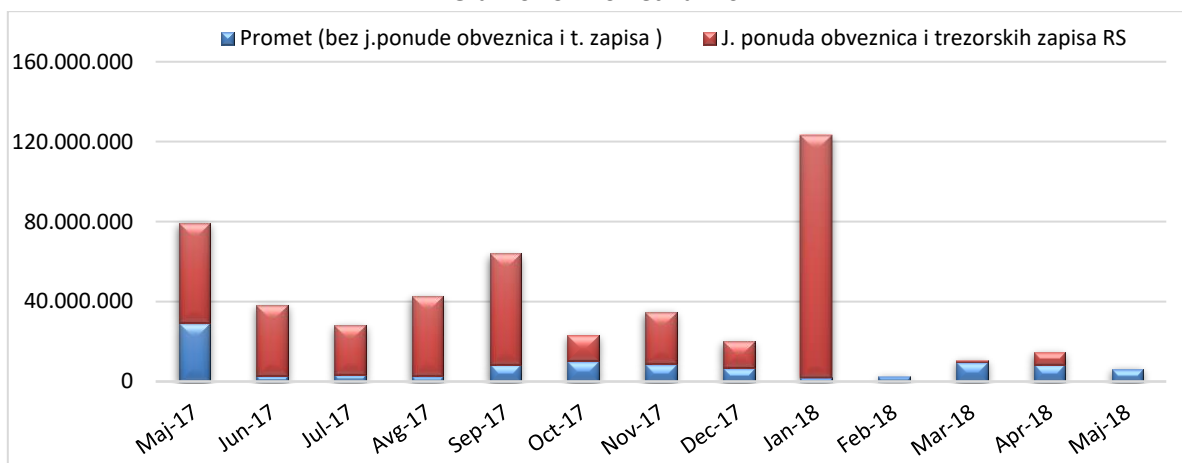
Grafikon 8: Promet na SASE

Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet na banjalučkoj berzi u maju je bio 6,15 mil. KM. U ovome mjesecu je nije bilo javne emisije obveznica i trezorskih zapisa. Učešće BLSE u ukupnom prometu u BiH je bilo 19%.

Grafikon 9: Promet na BLSE

Izvor: SASE i BLSE

Tabela 9: Promet (u KM) na SASE i BLSE u 2018. godine

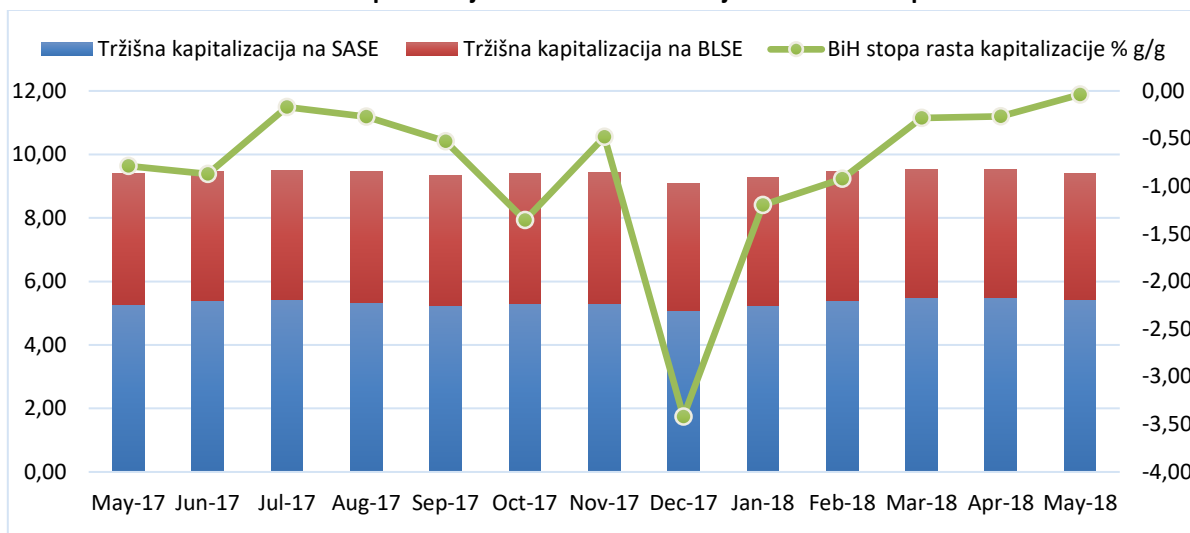
Mjesec	SASE	BLSE	UKUPNO
Maj-16	74.204.894	54.946.121	129.151.015
Maj-17	78.034.828	79.305.587	157.340.416
Maj-18	25.584.769	6.150.975	31.735.744

Izvor: SASE i BLSE

Ukupna kapitalizacija na SASE i BLSE je iznosila 9,4 milijarde KM i uz negativnu stopu rasta od 0,04% g/g i nastavlja se trend postepenog oporavka ukupne kapitalizacije koji je počeo krajem prošle godine. Odnos vrijednosti kapitalizacije na SASE i BLSE je 57,8% prema 42,2%.

Kapitalizacija na SASE je u mjesecu maju iznosila 5,4 milijardi KM uz stopu rasta 3,2% g/g. U mjesecu maju 2018. godine kapitalizacija na BLSE je iznosila 4 milijarde KM uz pad od 4,1% g/g.

Grafikon 10: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta

Izvor: SASE i BLSE

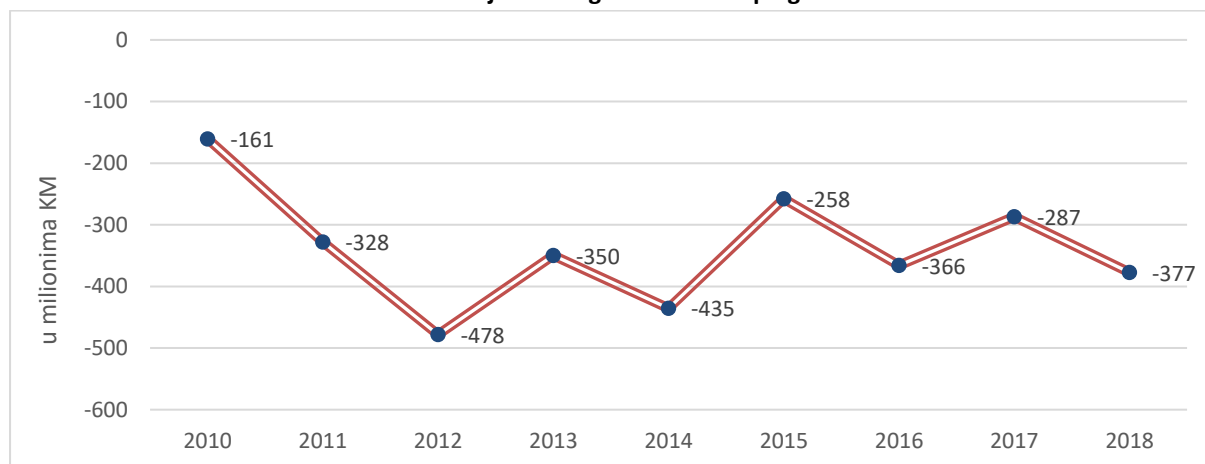
4. Vanjski sektor

Platni bilans Bosne i Hercegovine

Deficit tekućeg računa u prvom kvartalu 2018. godine zabilježio je povećanje od 31% u odnosu na isti period prošle godine¹³. Iskazano u nominalnom iznosu deficit TR u Q1 2018 je iznosio 377 miliona KM dok je prethodne godine u istom periodu bio 287 miliona KM.

Prema zvaničnim podacima Centralne banke BiH deficit vanjskotrgovinske razmjene, u posmatranom periodu, je povećan za 5,5%. Do ovog rasta je došlo usljed porasta uvoza (roba i usluga) od 9,3% i rasta izvoza od 11%.

Grafikon 11: Kretanje tekućeg računa BiH – po godinama u K1

Izvor: Centralna banka BiH

Tekući neto prilivi novca iz inostranstva zabilježili su rast od 3% kao rezultat porasta tekućih priliva (2,4%) i porasta odliva novca u inostranstvo (19,1%).

¹³ Izvor podataka: Centralna banka BiH

Kod tekućih priliva novca došlo je povećanje priliva novca kod kategorije domaćinstava koji su u K1 2018. godine iznosili 1,096 milijardi KM dok su prethodne godine u istom periodu iznosili 1,067 miliona KM (rast od 2,7%).

Posmatrano detaljnije, u okviru kategorije domaćinstva, ostvaren je zanemariv rast doznaka građana iz inostranstva koje su u K1 2018. godine iznosili 586 miliona KM dok su godinu ranije bili 583 miliona KM (rast od 0,5%). Kod doznaka socijalnih beneficija iz inostranstva, koje su u K1 2018. godine iznosile 271 milion KM (u isto doba prethodne godine 268 miliona KM) rast je iznosio 1%, kod kompenzacija zaposlenih BH rezidenata u inostranstvu zabilježeno je 221 miliona KM (u isto doba prethodne godine 203 miliona KM) ostvareni rast je iznosio 8,5%.

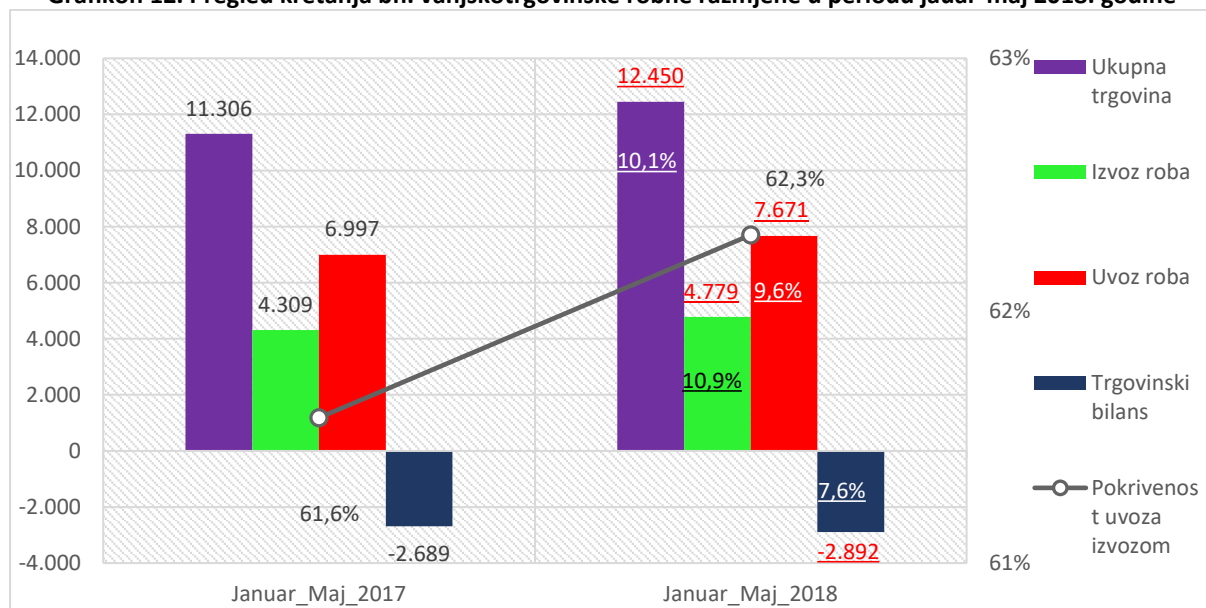
Neto odlivi prema inostranstvu su u posmatranom periodu porasli za 19,1% ponajviše zbog rasta odliva od 22,7% po osnovu dohotka na vlasnički kapital i udjele u investicionim fondovima, koji je najvećim dijelom rezultat povećanja odliva po osnovu dividendi od direktnih i portfolio investicija sa 1 miliona KM (K1 2017) na 32 miliona KM (K1 2018).

Finansiranje deficita tekućeg računa se realizovalo povlačenjem strane aktive od 188 miliona KM, zatim povećanjem inostranih obaveza BiH koje su u posmatranom periodu finansirane sredstvima stranih ulaganja u vlasnički kapital sa 30% (najvećim dijelom iz reinvestirane dobiti), sredstvima trgovinskih kredita sa 27%, vanjskim zaduživanjem sa 44% (najvećim dijelom sredstvima dugoročnih zajmova nefinansijskih preduzeća i opšte vlade) te smanjenjem obaveza prema nerezidentima od 1%.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Tokom maja 2018. godine u Bosni i Hercegovini je nastavljen dvocifren rast ukupne vanjskotrgovinske razmjene, izvoza i uvoza roba, dok je deficit povećan a pokrivenost uvoza izvozom blago poboljšana. Ova kretanja u okviru bh. vanjskotrgovinske robne razmjene ponajviše je posljedica povoljnih ekonomskih kretanja u okviru glavnih trgovinskih partnera prije svega u zemljama EU. Međutim, vrijedi istaći da su su realna povećanja ovih vanjskotrgovinskih indikatora u odnosu na nominalna znatno skromnija, kao i da je tokom maja mjeseca stopa rasta uvoza roba bila viša u odnosu na izvoznu. U koliko bi se ovaj trend bržeg rasta uvoza u odnosu na izvoz nastavio to bi dovelo do povećanja vanjskotrgovinskog deficita odnosno umanjilo doprinos vanjskog sektora u bh. ekonomskog rasta.

Grafikon 12. Pregled kretanja bh. vanjskotrgovinske robne razmjene u periodu januar-maj 2018. godine

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Prema podacima BHAS-a u periodu januar-maj 2018. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoz roba u vrijednosti od skoro 4,8 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 10,9% u odnosu

na isti period prethodne godine, dok je povećanje u maju u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosilo 12,1%. Ovo povećanje predstavlja nastavak trenda rasta sa početka godine i posljedica je povećanja izvozne tražnje, industrijske proizvodnje i rasta svjetskih cijena izvoznih proizvoda. Posmatrano na nivou perioda januar-maj 2018. godine najznačajnija povećanja izvoza a samim time i doprinosi rastu istog su ostvareni u okviru izvoza koksa 58% (1,2 p.p), električne energije 21,5% (1 p.p), aluminijuma 15% (0,9 p.p), rafiniranih naftnih proizvoda 85% (0,8 p.p), papira i kartona 75% (0,7 p.p), te željeza, čelika i metalnih proizvoda od oko 20% (1 p.p). S druge strane, u periodu januar-maj 2018. godine došlo je do smanjenja izvoza biljnih i životinjskih ulja, mlinskih, ostalih prehrambenih i hemijskih proizvoda.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima Bosna i Hercegovina je najviše robe izvezla na tržište zemalja EU28 u iznosu od 3,5 milijardi KM što je povećanje od 12,4% u odnosu na isti period prethodne godine. U zemlje CEFTA-e u istom vremenskom periodu izvezeno je 739 miliona KM što je povećanje od 11,7%. Posmatrano pojedinačno po zemljama najznačajnija povećanja izvoza a samim tim i doprinosi povećanju istog su registrirana prilikom izvoza u Njemačku 11,9% (1,8 p.p), Hrvatsku 14,3% (1,7 p.p), Srbiju 16,2% (1,5 p.p), Italiju 10,5% (1,2 p.p), Sloveniju 11,5% (1 p.p) i Austriju 9,3% (0,8 p.p).

S druge strane, povećanje poslovne aktivnosti u zemlji povećalo je ukupni absorpcijski kapacitet u zemlji odnosno domaću tražnju što je dovelo i do povećanja uvoza roba u Bosni i Hercegovini. Tako je u periodu januar-maj 2018. godine ukupni uvoz roba u BiH iznosio skoro 7,7 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 9,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se bh. uvoz roba posmatra samo na mjesečnom nivou BiH je u odnosu na isti mjesec prethodne godine ostvarila povećanje od 14,3%. Nastavak ovakog trenda dodatno bi pogoršao bh. vanjskotrgovinski bilans i umanjio doprinos vanjskog sektora u ekonomskom rastu Bosne i Hercegovine. Posmatra li se struktura ostvarenog rasta uvoza vidljivo je da su najznačajnija povećanja a samim tim i doprinosi rasta istog registrirana u okviru uvoza: baznih metala 33,5 (2,3 p.p), sirove nafte 36% (1 p.p), plinskih ulja 20,3 (0,8 p.p), motornih vozila 13% (0,7 p.p) i hemijskih proizvoda 18% (0,6 p.p). S druge strane, smanjenja uvoza su registrirana u okviru uvoza električne energije, mašina za posebne namjene, te poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima BiH je u periodu januar-maj 2018. godine najviše robe uvozila iz EU u vrijednosti od oko 4,6 milijardi KM, što predstavlja povećanje od 7,2%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 908 miliona KM i uvećan je za 3,6%. Posmatrano po zemljama, najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana prilikom uvoza roba iz Rusije 48% (2,1 p.p), Njemačke 13% (1,5 p.p), Kine 15,4% (1,0 p.p), Italije 9% (1 p.p) i Turske 25% (1 p.p).

Ukupni vanjskotrgovinski robni deficit u periodu januar-maj 2018. godine je iznosio skoro 2,9 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje 203 miliona KM odnosno 7,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja deficita zabilježena su u okviru sirove i rafinirane nafte, motornih vozila, kamenog uglja, osnovnih hemikalija i tekstila, dok su smanjenja deficita registrirana u okviru mesnih proizvoda, mašina za posebne namjene, te celuloze i papira. S druge strane, tokom posmatranog perioda došlo je do povećanja BiH vanjskotrgovinskog suficita prilikom razmjene električne energije, koksa, obuće, namještaja i metalnih konstrukcija. Posmatrano po zemljama u periodu januar-maj 2018. godine došlo je do povećanja deficita prilikom vanjskotrgovinske razmjene sa Rusijom 65% (6,2 p.p), Kinom 15,7% (2,6 p.p), Turskom 57% (2,7 p.p) i Njemačkom 16,7 (1,1 p.p), dok je deficit smanjen u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene sa Hrvatskom 28,4% (1,9 p.p) i Srbijom 6,5% (0,9 p.p). S druge strane, BiH je ostvarila vanjskotrgovinski suficit prilikom vanjskotrgovinske robne razmjene sa Crnom Gorom, Austrijom i Slovenijom.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u periodu januar-maj 2018. godine iznosila je 62,3% što predstavlja blago poboljšanje u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 76,5% prilikom vanjskotrgovinske robne razmjene sa EU, dok je pokrivenost sa zemljama CEFTA-e iznosila 81,5%. Detaljniji pregled vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar – maj 2018. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 10 . Pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-maj 2018. godine po HS klasifikaciji (nominalni iznosi i stope rasta)

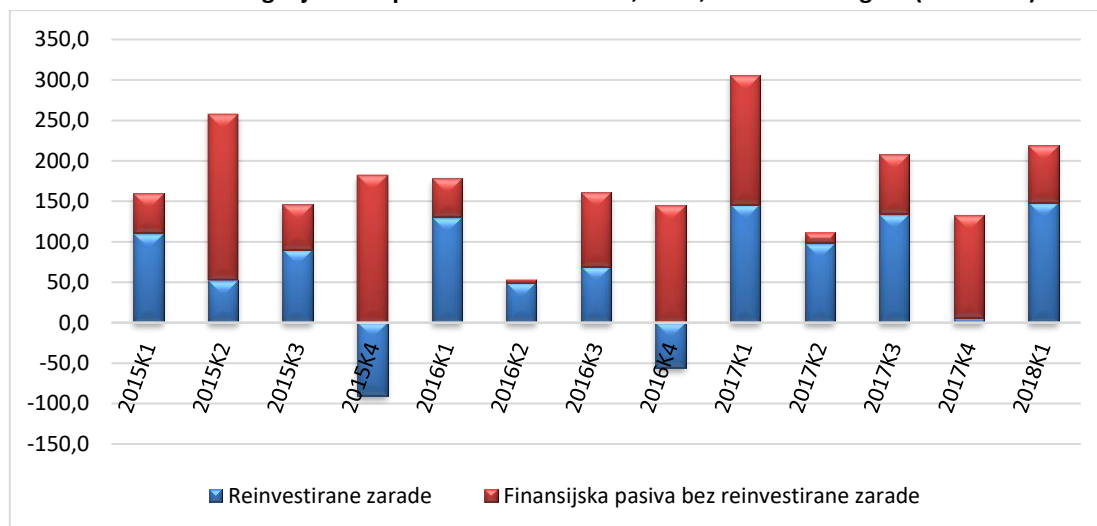
Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
	Jan_Maj_2017	Jan_Maj_2018	2018/2017 promjena%		Jan_Maj_2017	Jan_Maj_2018	2018/2017 promjena%		Jan_Maj_2017	Jan_Maj_2018	2018/2017 promjena%		
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	4308	4779	10,9	10,9	6997	7671	9,6	9,6	-2689	-2892	7,6	7,6	62,3%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA	46	70	53,2	0,6	187	200	6,7	0,18	-141	-129	-8,5	-0,45	35,3%
2 PROIZVODI BILJNOG PORJEKLA	109	65	-39,8	-1,01	353	336	-4,7	-0,24	-244	-271	10,9	0,99	19,4%
3 MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA I PREHRAMBENE	76	47	-38,3	-0,67	108	84	-22,1	-0,34	-32	-37	15,8	0,19	55,6%
4 PRERAĐEVINE	134	127	-4,6	-0,14	576	599	4,0	0,33	-443	-472	6,6	1,08	21,3%
5 PROIZVODI MINERALNOG PORJEKLA	392	527	34,6	3,14	1006	1112	10,5	1,51	-614	-585	-4,8	-1,09	47,4%
6 PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH	377	386	2,3	0,20	676	727	7,5	0,73	-299	-342	14,2	1,58	53,0%
7 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	139	162	16,4	0,53	446	493	10,5	0,67	-307	-331	7,9	0,90	32,8%
8 KOŽA I KRZNO	90	89	-1,2	-0,03	211	200	-5,4	-0,16	-121	-110	-8,5	-0,38	44,7%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	294	302	2,8	0,19	101	119	18,0	0,26	193	183	-5,1	0,37	253,6%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	92	125	35,3	0,76	160	179	11,6	0,27	-68	-54	-20,7	-0,52	69,9%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	230	261	13,5	0,72	473	521	10,2	0,69	-243	-261	7,1	0,64	50,0%
12 OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	293	322	10,1	0,69	139	147	5,9	0,12	154	176	14,0	-0,80	219,5%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH	33	34	5,2	0,04	131	146	10,8	0,20	-99	-111	12,7	0,46	23,6%
14 BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI,	5	5	0,0	0,00	6	7	16,1	0,01	-1	-2	111,1	0,04	73,6%
15 BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	757	899	18,8	3,30	729	898	23,2	2,42	28	1	-97,8	1,00	100,1%
16 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	521	578	11,1	1,34	926	1034	11,7	1,54	-405	-456	12,4	1,87	55,9%
17 TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I	133	153	14,3	0,44	517	557	7,7	0,57	-384	-404	5,4	0,77	27,4%
18 SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	11	14	25,0	0,06	85	115	35,8	0,43	-74	-101	37,4	1,03	12,1%
19 ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	70	73	3,7	0,06	7	5	-29,2	-0,03	64	68	7,1	-0,17	1584,8%
20 RAZNI PROIZVODI	507	538	6,1	0,71	161	191	18,8	0,43	347	347	0,2	-0,02	282,0%
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	100,0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

5. Strane direktne investicije

Prema podacima CBBiH objavljenim u platnom bilansu za prvi kvartal 2018. godine strana ulaganja u prvom kvartalu su iznosila 219,7 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 28,2% g/g. Reinvestirane zarade u prvom kvartalu 2018. godini su iznosile 148,3 mil. KM sa učešćem 67,5%. Učešće reinvestiranih zarada u istom periodu prošle godine je bilo manje i iznosilo je 47,7%.

Grafikon 13: Ulaganja u BiH po kvartalima u 2015, 2016, 2017. i 2018. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Tabela 11: SDU po kvartalima u 2015, 2016, 2017. i 2018. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2015	159,3	257,1	146,0	91,4	653,8
2016	178,7	53,2	160,9	89,5	482,2
2017	306,1	111,3	208,0	133,0	758,4
2018	219,7				

Izvor: CBBiH

Dana 09.03.2018. godine agencija za ocjenu kreditnog rejtinga **Standard & Poor's** potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“.

Dana 16.02.2018. godine agencija **Moody's Investors Service** potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.